

Disponibel indkomst i ADAM og Nationalregnskabet

Resumé:

Disponibel indkomst i nationalregnskabets private sektor og husholdningssektor omskrives til ADAM variabler. Nationalregnskabets disponible indkomst sammenlignes med den disponible indkomst i ADAM. Der foreslås en række ændringer der berører behandlingen af restindkomst i finansiel virksomhed og restindkomst i quasi-offentlige virksomheder.

---

detek.wp

Nøgleord: privat sektor, husholdningssektor, imputerede finansielle tjenester, realrente-afgift, quasi offentlige virksomheder

1. Indledning

Papiret sammenligner disponibel indkomst i ADAM, $Yd8$, med nationalregnskabets (NRs) disponible indkomst i hhv privat sektor og husholdningssektor.

I bilag 1 og 2 er vist omskrivningen af NRs disponible indkomst til ADAM variabler.

Afsnit 2 sammenligner $Yd8$ med NRs disponible indkomst i den private sektor. Sammenligningen viser, at sektor afgrænsningen (der normalt opfattes som en tilnærmelse til NRs ikke-finansielle private sektor) $Yd8$ ikke er helt NR kompatibel

Afsnit 3 sammenligner $Yd8$ med NRs disponible indkomst i husholdningssektoren. Det vises, at vi i forhold til NR mangler en række transaktioner med forsikringsselskaber og banker.

Ideen med at holde ADAMs disponible indkomst op mod NR er for det første at se om der er nogle forskelle . For det andet kommenteres (meget) kort hvor der er en sammenhæng mellem NRs transaktioner.

Afsnit 4 foreslår et nyt disponibel indkomstbegreb. Med det foreslåede disponibel indkomstbegreb er tilstræbt en mere klar sektorafgrænsning end $Yd8$. Dette indebærer en lidt anderledes behandling af finansielle virksomheder og quasi-offentlige virksomheder.

Både disponibel indkomst og formue bestemmer forbruget i ADAMs forbrugsfunktion. Sammenhængen mellem indkomstbegreb og formuebegreb er dog ikke behandlet i dette papir.

2. Privat sektor i NR/ $Yd8$

I bilag 1 er vist omskrivningen af NRs disponible indkomst til ADAM variabler. Ikke alle NRs transaktioner er mulige at omskrive (de er ikke defineret i ADAM og kaldes nedenfor ikke-ADAM variabler), hvorfor det har været nødvendigt at introducere en række hjælpevariabler. Disse fremgår ligeledes af bilag 1.

Disponibel indkomst i privat sektor i NR., Ydp :

$$\begin{aligned}
 Ydp = & Yw + Twen - Typri + Ty + "Rest" - Sasf & (1) \\
 & + Yr - Yro \\
 & + Tipn - "Afstem.konto" \\
 & - (Sd + Saso + Sagb)
 \end{aligned}$$

Yw Lønsum

$Twen$ Lønninger og arbejdsgiverbidrag fra udlandet, netto

<i>Typri</i>	Imputerede bidrag til sociale sikringsordninger
<i>Ty</i>	Indkomstoverførsler til husholdninger
<i>Yr</i>	Samlet restindkomst
<i>Yro</i>	Restindkomst i offentlig sektor
<i>Tipn</i>	Nettorenter i privat sektor
<i>Sd</i>	Direkte skatter
<i>Saso</i>	Obligatoriske bidrag til sociale ordninger
<i>Sagb</i>	Obligatoriske gebyrer og bøder
<i>Sasf</i>	Frivillige bidrag til sociale sikringsordninger (ikke-ADAM)
<i>"Rest"</i>	Sum af Internationalt samarbejde, netto og Indbetalinger fra Offentlig sektor til Private institutioner, netto (ikke-ADAM)
<i>"Afstem.konto"</i>	Renter på afstemningskonto (ikke-ADAM)

Disponibel indkomst, består af fire komponenter: lønsum og overførsler, restindkomst, nettorenter og skatter.

Transaktionerne lønsum, imputerede bidrag (indbetalinger til tjenestemandspensioner), obligatoriske bidrag (fx indbetalinger til ATP og arbejdsløshedsforsikring) og indkomstoverførsler til husholdninger hænger sammen. Således indgår imputerede bidrag og obligatoriske bidrag i lønsummen men jf. (1) indgår disse ikke i den disponible indkomst. Indkomstoverførsler til husholdninger indeholder bl.a. udbetalinger, der er modstykket til indbetalingerne af imputerede og obligatoriske bidrag.

Overførslen *Twen* er beregnet som løn mv fra udlandet minus løn mv til udlandet endvidere indeholder *Yw* løn til udlandet dvs lønsummen i NR, $Yw+Twen$, er inkl. løn mv fra udlandet men ekskl. løn mv til udlandet. Dermed svarer $Yw+Twen$ til aflønning af residerter i DK.

For at sammenligne disponible indkomst i ADAM og NR, opskrives disponible indkomst i ADAM (uden lags i delkomponenterne), $Yd8x$:

$$\begin{aligned}
 Yd8x = & Yw - Typri + Ty & (2) \\
 & + Yrp + Yrs + Yrh \\
 & + Tipp2 \\
 & - (Sd - Sdr + Sagb + Saso) \\
 & - 0.9 \cdot (pipb \cdot fIpvb + pipm \cdot fIpm2)
 \end{aligned}$$

<i>Yrp</i>	Restindkomst til personer
<i>Yrs</i>	Restindkomst til selskaber
<i>Yrh</i>	Restindkomst i boligbenyttelse
<i>Tipp2</i>	Nettorenter i den private ikke-finansielle sektor
<i>Sdr</i>	Realrenteafgift

Sidste led i (2) er et udtryk for afskrivninger på private bygninger og maskiner.

Forskellen i indkomstafgrænsning i ADAM og NR bliver herefter:¹

$$Ydp - Yd8x = Twen + "Rest" - Sasf \quad (3a) \quad (3)$$

$$+ Yrne + 0.1 \cdot Yrqt + Yfqi \quad (3b)$$

$$+ (Tinn - Tono[-1]) + Tii + Tibn - "Afstem.konto" \quad (3c)$$

$$- (Sdr) \quad (3d)$$

$$+ 0.9 \cdot (pipb \cdot fIpyb + pipm \cdot fIpm2) \quad (3e)$$

<i>Yrne</i>	Restindkomst i El, gas og fjernvarme
<i>Yrqt</i>	Restindkomst i Anden transport mv.
<i>Yfqi</i>	Imputerede finansielle tjenester
<i>Tinn</i>	Nettorenter i Nationalbanken ²
<i>Tono</i>	Overskud i Nationalbanken
<i>Tii</i>	Nettorenter i forsikringsselskaber og pensionskasser
<i>Tibn</i>	Nettorenter i pengeinstitutter mv.

Ad 3a). Når lønsummen i ADAM ikke indeholder variabelen *Twen*, bliver lønsummen inkl. løn (netto) til udlandet.

Størrelsen "Rest" består i NR af en række variabler der ikke er defineret i ADAM (jf. bilag 1).

Frivillige arbejdsgiverbidrag, *Sasf*, dækker over: frivillig sygedagpengeforsikring, frivillig ATP ordninger. Ordningerne vedrører specielt enkeltmandsfirmaer.

Ad 3b). Restindkomsten i NRs disponible indkomst er bredere defineret end i ADAM, dvs. inkl. restindkomst i quasi offentlige virksomheder $Yrne + 0.1 \cdot Yrqt$.

Ser vi bort fra den forskellige sektorafgrænsning i NR og ADAM vil restindkomsten i ADAM overstige restindkomsten i NR med værdien af de

---

¹Definitionen af restindkomst i ADAMs disponible indkomst, $Yrp + Yrs + Yrh$, er iflg *Privat forbrug og boliginvesteringer i ADAM* (Arbejdsnotat nr.24, 1988 s.80) : $Yrp + Yrs + Yrh = Yr - Yrok - Yfqi$ ($= Yr - Yrne - 0.1 \cdot Yrqt - Yro - Yfqi$). Definitionen er brugt i (3b).

²Imodsætning til de øvrige nettorenter er *Tinn, Tono* hentet direkte fra nationalbankens beretning. For de øvrige nettorenter er kilden nationalregnskabets institutionelle sektorer. En sammenligning af tallene er vist i bilag 4, Tabel 2. Der burde ikke være forskel på de to serier, idet også nationalregnskabets serie er baseret på Nationalbankens beretning.

imputerede finansielle tjenester, $Yfqi$ (en negativ størrelse).³ Bemærk at størrelsen dukker op igen i (3c) i form af $Tibn$ (som tilnærmelsesvis er lig med $-Yfqi$) og dermed udligner den; men her er begrundelsen for at medtage variabelen en anden.

Sædvanligvis opfattes sektorafgrænsningen for ADAMs disponible indkomst som en tilnærmelse til nationalregnskabet's ikke-finansielle sektor. I det tilfælde skal de finansielle institutioners restindkomst ekskluderes fra den disponible indkomst i ADAM. Det indebærer, at restindkomsten i både brancherne finansiell virksomhed og imputerede finansielle, tjenester dvs. $Yrqf+Yfqi$, ekskluderes fra den samlede restindkomst (sammen med restindkomst i offentlige og quasi offentlige institutioner). Ved den nuværende behandling af de finansielle institutioner er det kun $Yfqi$, der er ekskluderet fra den samlede restindkomst.

Ad 3c). Nettorenterne i NRs private sektor er ligeledes bredere defineret end i ADAM ved at indeholde nettorenterne for hovedparten af de finansielle institutioner: Nationalbanken, $Tinn$, $Tono$, banker mv., $Tibn$, forsikringsselskaber og pensionskasser, Tii . Undtaget er dog nationalregnskabssektoren "Andre finansielle institutioner" (realkreditinstitutioner mv.), hvis nettorenter indgår i ADAMs disponible indkomst.

Mht sektorafgrænsning adskiller ADAM sig følgelig også fra nationalregnskabet's ikke-finansielle sektor ved at indeholde "Andre finansielle institutioner". Nettorenterne i "Andre finansielle institutioner" fremgår af bilag 4, tabel 3. Nettorenterne i "Andre finansielle institutioner" udgør i fx 1988 ca. 20% af nettorenterne i nationalregnskabssektoren "Finansielle institutioner ialt".

Ad 3d). Skatterne i NR er inkl. realrenteafgiften, Sdr (Sdr indgår i Sd). Omvendt indgår hverken realrenteafgift eller imputerede renter af forsikringstekniske reserver i ADAMs disponible indkomst.⁴

---

³Imputerede finansielle tjenester beregnes som "renteindtægter"- "renteudgifter" i finansiell virksomhed (NR branchen 81000, banker mv.). Disse imputerede finansielle tjenester optræder to steder i nationalregnskabet, dels udgør de den største del af produktionsværdien i branchen finansiell virksomhed (resten består af betalte tjenester i banker mv.). Dels indgår de som input i branchen for imputerede finansielle tjenester (NR branchen 99005, denne branche består kun af input). Konstruktionen indebærer blot, at branchen for finansiell virksomhed kan fremstå med positiv restindkomst. De imputerede finansielle tjenester bevirker således, at den samlede restindkomst (summen af de enkelte branchers restindkomst) ikke indbefatter renter i restindkomst.

⁴Imputerede renter af forsikringstekniske reserver dækker over forrentningen af forsikrings- og pensionsreserver. Forrentningen foregår i forsikrings- eller pensionskassen, men imputeres som en renteindtægt til husholdningssektoren. I forsikringssektoren i NR forekommer de imputerede renter derfor både på indtægts og udgiftssiden. Tii er beregnet ekskl. imputerede renter på udgiftssiden, dvs. de imputerede renter figurerer som en nettorenteindtægt i Tii .

Ad 3e). Disponibel indkomst i NR er opgjort brutto, medens den i ADAM er opgjort netto.

Som det fremgår af (3b) og (3c) er den nuværende sektorafrænsning i ADAMs disponible indkomst uklar i den forstand, at sektorafrænsningen for restindkomst og nettorenter ikke er den samme. Ideen er vel at for samtlige transaktioner (restindkomst, nettorenter, skat, afskrivninger) skal sektorafrænsningen i princippet ligne NR's ikke-finansielle private sektor.

3. Husholdningssektor i NR/Yd8

Omskrivningen af NRs disponible indkomst til ADAM variabler er vist i bilag 2, hvor diverse hjælpevariabler også fremgår.

Disponibel indkomst i husholdningssektoren i NR, *Ydh*:

$$\begin{aligned}
 Ydh = & Yw + Twen - Typri + Ty - Sasf - "Andre\ overf." + "Soc.\ overf.(fors)" \quad (4) \\
 & + "Andre\ løb.\ overf,netto(h)" - "Faktiske\ bidrag(fors)" \\
 & + Yrp1 \\
 & + Tipp \\
 & - (Sd - Sds - Sdr + Sdrper + Saso)
 \end{aligned}$$

<i>Yrp1</i>	Restindkomst i husholdningssektoren (ikke-ADAM)
<i>Tipp</i>	Nettorenter i husholdningssektoren (ikke-ADAM, inkl. imputerede renter, jf. <i>Tii</i>)
<i>Sds</i>	Selskabsskatter
<i>Sdrper</i>	Realrenteafgift for husholdninger (ikke-ADAM)

<i>"Faktiske bidrag(fors)"</i>	Indbetalinger af pensions og livsforsikringsbidrag af husholdninger (ikke-ADAM)
<i>"Soc.\ overf.(fors)"</i>	Pensioner mv fra pensionskasser og livsforsikring (ikke-ADAM)
<i>"Andre løb.\ overf,netto(h)"</i>	Svarer til NRs Andre løb.\ overf,netto (ikke-ADAM)
<i>"Andre overf"</i>	SU, stipendier (ikke-ADAM)

En række af transaktionerne i (4) hænger sammen : lønsum, "faktiske bidrag" (indbetalinger af pensions-og livsforsikringsbidrag fratrukket produktionsværdien for de tilsvarende ordninger), sociale overførsler og imputerede renter. Lønsummen indeholder husholdningernes indbetalinger af pensions-og livsforsikringsbidrag; som det fremgår af (4) betragtes de faktiske

bidrag i NR ikke som værende disponible for husholdningerne.⁵

I hver periode forøges pensionskassernes mv pensions- og livsforsikringsreserver med nettoindbetalingerne (dvs. "Faktiske bidrag(fors)"-"Soc.overf.(fors)"). Forrentningen af livs-og pensionsreserverne imputeres som en renteindtægt i husholdningssektoren og indgår derved i dennes disponible indkomst, jf. ovenfor (ad 3d).⁶

Endelig er der en sammenhæng mellem transaktionerne: nettorenter og realrenteafgift. I husholdningernes nettorenter indgår renter af kapitalpensioner mv. (disse renter optjenes i nationalregnskabet "Finansielle institutioner" men overføres til husholdningerne). Modstykket hertil er, at den tilsvarende realrenteafgift, *Sdrper*, der i praksis betales af de "Finansielle institutioner", overføres til husholdningerne.

Det kan bemærkes, at der bliver en forskellig behandling af realrenteafgiften alt afhængig af, om den er pålagt renter, der optræder i sektoren "Finansielle institutioner" eller i "Forsikringsselskaber og pensionskasser". For sidstnævnte sektor optræder realrenteafgiften som en direkte skat i "Forsikringsselskaber og pensionskasser".

Forskel i disponibel indkomst i ADAM og NRs husholdningssektor:

$$Ydh - Yd8x = Twen - "Andre overf." + "Soc. over(fors) \quad (5a) \quad (5)$$

$$- "Faktiske bidrag(fors)" - Sasf + "Andre løb. overf., netto(h)"$$

$$+ Yrp1 - Yrp - Yrs - Yrh \quad (5b)$$

$$+ Tipp - Tipp2 \quad (5c)$$

$$- (Sdrper - Sds - Sagb) \quad (5d)$$

$$+ 0.9 \cdot (pipb \cdot fIpb + pipm \cdot fIpm2) \quad (5e)$$

Ad 5a). Overførslerne i NR er i modsætning til ADAM fratrukket "Faktiske

---

⁵Umiddelbart betyder konstruktionen at produktionsværdien i pensionskasser mv, der kan ses som en slags administrationsgebyr, kommer til at indgå i husholdningernes disponible indkomst. Den tilsvarende produktionsværdi indgår dog også i det private konsum; dvs. husholdningernes opsparing og nettofordringsherhvervelse er upåvirket af denne konstruktion.

⁶I nationalregnskabet gælder følgende identitet: "Forøgelse af aktuarmæssige pensionsreserver" = "Faktiske bidrag(fors)" - "Soc. overf.(fors)". "Forøgelse af aktuarmæssige pensionsreserver" optræder i nationalregnskabssektoren "Husholdningssektor" som en forøgelse af dennes opsparing (opsparingsidentiteten hedder: $Sh = Ydh + "Forøgelsen af aktuarmæssige pensionsreserver" - C$) og i sektoren "Forsikringsselskaber og pensionskasser" som en reduktion af dennes opsparing ($S(fors) = Yd(fors) - "Forøgelse af aktuarmæssige pensionsreserver"$). Opsparingen i "Forsikringsselskaber og pensionskasser" og "Husholdningssektor" er derimod under et ikke påvirket af "Forøgelse af aktuarmæssige pensionsreserver".

bidrag(fors)"-"Soc.over(fors)" , dvs. nettoindbetalinger til pensions- og livsforsikringsordninger.

Ad 5b). Restindkomsten er forskellig ved, at NR ikke indeholder selskabernes restindkomst.

Ad 5c). Nettorenterne er forskellige ved, at NR ikke indeholder selskabernes nettorenter. Derimod indgår de imputerede renter, som nævnt ovenfor, i NR.

Ad 5d). Skatterne i NR adskiller sig ved at husholdningerne betaler realrenteafgift, der er modstykket til renter af kapitalpensioner. Endelig indeholder skatterne i nationalregnskabet ikke selskabsskatterne, hvilket er modstykket til, at selskabernes restindkomst ikke indgår.

Nettoindbetalinger til "Forsikringsselskaber og pensionskasser" i nationalregnskabet, dvs "Faktiske bidrag(fors)"-"Soc.over(fors)", er som nævnt ikke fratrukket ADAMs disponible indkomst. Transaktionerne nettoindbetalinger af pensions- og livsforsikringsbidrag findes dog i ADAM som variable *Topk+Topl*. En sammenligning af nettoindbetalinger i nationalregnskabet og ADAM er vist i bilag 4, tabel 1. Der er en betydelig afvigelse mellem serierne; kilden er i begge tilfælde beretning fra Finanstilsynet, men der er begrebsmæssige forskelle. For det første er nettoindbetalingerne i nationalregnskabet, som omtalt, fratrukket produktionsværdien af de tilsvarende ordninger. For det andet dækker nettoindbetalinger i nationalregnskabet kun de kollektive ordninger (som regel i forbindelse med et ansættelsesforhold) hvorimod nettoindbetalingerne i ADAM, *Topk og Topl*, både dækker kollektive og individuelle ordninger.

Ad 5e). Disponibel indkomst i NR er opgjort brutto.

NRs sektorafgrænsning for husholdningernes disponible indkomst er mere snæver end ADAMs disponible indkomst ved ikke at indeholde selskaber. En anden væsentlig forskel er, at der i NRs husholdningssektor forekommer en række transaktioner med banker og forsikringsselskaber, der ikke forekommer i ADAM.

At nettoindbetalingerne til pensioner og livsforsikring ikke er fratrukket disponibel indkomst i ADAM indebærer, at nettoindbetalingerne her betragtes som en del af opsparingen.⁷

---

⁷I nationalregnskabets husholdningssektor er konstruktionen omvendt. Nettoindbetalingerne til pensions- og livsforsikringsselskaber er fratrukket i disponibel indkomst men tillægges opsparingen, jf. fodnote 6. Mht. opsparingen er behandlingen af nettoindbetalinger til pensions- og livsforsikringsselskaber i ADAM og NR derfor (så vidt jeg kan se) ens.

4. Konklusion/forslag

På baggrund af afsnit 2 foreslås et nyt disponibel indkomst begreb i ADAM (Ydx her udtrykt uden lags) . Formålet med Ydx er i forhold til $Yd8x$, se ligning (2), at skabe større klarhed omkring sektorafgrænsningen.

$$\begin{aligned}
 Ydx = & Yw + Twen - Typri + Ty & (6) \\
 & + Yr - Yrqf - Yfqi - Yro \\
 & + Tipp2 \\
 & - (Sd - Sdr + Sdrper + Sagb + Saso) \\
 & - (pipb \cdot flpvb + pipm \cdot flpm2)
 \end{aligned}$$

Sektorafgrænsningen for Ydx er tilstræbt at være NRs ikke finansielle-private sektor. Den samlede restindkomst, Yr , er derfor ekskl. restindkomst for finansielle institutioner, $Yrqf + Yfqi$, og offentlig sektor Yro . Alternativt kan restindkomsten også udtrykkes på den oprindelige facon vha. restindkomsten i husholdninger og selskaber, hhv $Yrp1, Yrs1$ (bemærk at $Yrs1$ er defineret anderledes end i modelgruppepapir HCO 22/11 93), som: $Yrp1 + Yrs1 = Yr - Yrqf - Yfqi - Yro$.⁸

Den nuværende sektorafgrænsning for $Yd8x$ (mht. restindkomst) kan opfattes derhen , at man for de finansielle institutioner uddrager $Yfqi$ og for offentlig sektor $Yro + Yrne + 0.1 \cdot Yrqt$, jf. fodnote 1.

Spørgsmålet er så for det første om den indkomst der skabes i de finansielle institutioner har forbrugseffekt. Størstedelen af indkomsten her fremkommer som "renteindtægter"-"renteudgifter" og er dermed en indkomstfordelende transaktion (uanset om den kaldes restindkomst eller nettorenter) mellem hovedsaglig husholdninger og finansielle institutioner.

En stigning i de finansielle institutioners nettorenteindtægter betyder dermed, givet den er forårsaget af fx øget udlån til husholdninger, at $Tipp2$ falder pga. $Tibn$ og dermed falder den disponible indkomst Ydx og forbruget. Det virker jo rimeligt fornuftigt.

Forøges derimod bankernes gebyrer stiger restindkomsten i finansielle institutioner, $Yrqf + Yfqi$, men Ydx er uændret.⁹

---

⁸Med dette forslag modificeres den korrektion som blev indført med 1986- versionen, jf. *Privat forbrug og boliginvesteringer i ADAM*, s.83. Da blev $Yrqf$ i forhold til 1984 versionen tillagt $Yd5$, medens $Yfqi$ blev trukket fra. Da $Yfqi$ er negativ og numerisk udgør en væsentlig del af $Yrqf$, kan det hævdes, at $Yfqi$ numerisk blev tillagt $Yd5$ to gange, for at nå til $Yd6$. En forudgående grundig diskussion med bruger- og statistik eksperter begrundede vistnok kun den ene gang.

⁹Det var nok at foretrække hvis gebyr stigninger virkede som enhver anden virksomheds forøgelse af overskud, dvs. forøgede Ydx . Dette opnåes med NRs private sektor som disponibel indkomst. Omvendt vil dette indkomstbegreb være upåvirket af en stigning i de finansielle institutioners nettorenter.

Det andet spørgsmål vedrører indskrænkningen af restindkomsten for den offentlige sektor til Y_{ro} . Når restindkomsten i quasi offentlige virksomheder, Y_{rne} og $0.1 \cdot Y_{rqt}$ tidligere har været medtaget under den offentlige sektor, svarer det til at antage, at den indkomst, der skabes her, ikke forlader den offentlige sektor. Antagelsen er vel rimelig nok, men vil af forenklingssyn være rar at undgå.

For det første udgør størrelsen ($Y_{rne} + 0.1 \cdot Y_{rqt}$) ret stabilt ca. 4% af Y_r , hvorfor korrektionen bliver forholdsvis triviel. Endvidere kan nævnes at de 0.1 er et skøn (ligeledes var de 0.9 foran afskrivningerne i Y_{d8x} et skøn, der skyldes at $Y_{rne} + 0.1 \cdot Y_{rqt}$ ikke indgår i restindkomsten)

For det andet er korrektionen ikke helt nationalregnskabs logisk. For den offentlige sektor gælder identiteten, at nettoestindkomst er lig nul. For de quasi offentlige virksomheder gælder også en række identiteter. Således skal nettoopsparing og nettofordringserhvervelse definatorisk være lig nul. Sagt på en anden måde er disponibel nettoindkomst lig nul, dvs. disponibel bruttoindkomst = afskrivninger. Da disponibel indkomst i ADAM er opgjort som disponibel nettoindkomst skal vi ifølge nationalregnskabet ikke korrigerer i data for indkomst i quasi offentlige virksomheder.

Transaktionerne mellem offentlig sektor og quasi offentlige virksomheder afhænger af om virksomheden er en underskuds eller overskudsvirksomhed. For en subsidie virksomhed, dvs. en der har underskud, residualberegnes "Subsidiet" fra den offentlige sektor således at nettoopsparingen er lig nul.¹⁰ Bruttoestindkomsten kommer derfor til at fremstå som positiv. En reduktion af underskuddet i en subsidie virksomhed betyder at subsidiet reduceres og bruttoestindkomsten er uændret.

For en overskudsvirksomhed residualberegnes "Løbende overførsler til den offentlige sektor" (variablen hedder T_{iov} i ADAM og er en renteindtægt for den offentlige sektor) således at nettoopsparingen er lig nul. En forøgelse af overskuddet i en overskudsvirksomhed bevirker at bruttoestindkomsten forøges og de løbende overførsler til den offentlige sektor forøges.

I begge tilfælde vil en forøgelse af overskuddet per definition ikke påvirke den disponible nettoindkomst ifølge nationalregnskabets datakonstruktion.¹¹

Da de quasi offentlige virksomheder ikke modelleres særskilt i ADAM bliver der en forskel på nationalregnskabets og ADAMs behandling af quasi offentlige virksomheder. I den nuværende model konstruktion er T_{iov} og $Signe$, $Siqqt$

---

¹⁰I ADAM vil subsidiet bl.a. indgå i variablerne $Signe$, $Siqqt$ der er de ikke-varetilknyttede indirekte skatter for erhvervene ne , qt .

¹¹Når nettofordringserhvervelsen er lig nul for de quasi offentlige virksomheder, skyldes det, at "Kapitaloverførslerne" (på NRs kapitalkonto) er residualberegnet ud fra "Faste bruttoinvesteringer" minus "Afskrivninger".

eksogene. Effekten af en forøgelse af overskud bliver for både overskuds- og underskuds virksomheder, at bruttoestindkomsten stiger. Pga. bruttoestindkomsts korrektionen ($Yr_{ne}+0.1 \cdot Yr_{qt}$) er $Yd8x$ derimod uændret. Undlades korrektionen vil en forøgelse af overskud for både overskuds- og underskudsaktiviteter isoleret set betyde en stigning i disponibel nettoindkomst, Ydx .¹²

Blandt skatterne er medtaget Sdr_{per} , der, jf. s.5, er betaling af realrenteafgift på renterne af kapitalpensioner mv. i banker (da renterne ikke er med i Tii indgår de i $Tipp2$).

Koefficienten til afskrivningerne på 0.9 (i $Yd8x$) er erstattet af 1 svarende til den ændrede sektorafgrænsning for disponibel indkomst.

Medtagelsen af variabelen $Twen$ sikrer, at lønsummen vedrører løn til residerende i Danmark.

Forskellen i disponibel indkomst mellem Ydx og NRs private sektor bliver herefter:

$$\begin{aligned} Ydp - Ydx = & Rest - Sasf & (7) \\ & + Yr_{qf} + Yf_{qi} \\ & + (Tinn - Tono[-1]) + Tii + Tibn - "Afstemningskonto" \\ & - (Sdr - Sdr_{per}) \\ & + (pipb \cdot fl_{pvb} + pipm \cdot fl_{pm2}) \end{aligned}$$

Den væsentligste forskel mellem Ydx og NRs ikke-finansielle private sektor bliver mht. nettorenterne, jf. s.4 ad 3c). $Tipp2$ svarer ikke til nettorenterne i NRs ikke-finansielle private sektor fordi Nationalbankens nettorenter i ADAM er forskellig fra Nationalbankens nettorenter i NR og fordi nationalregnskabssektoren "Andre finansielle institutioner" er indeholdt i $Tipp2$, endelig findes der ikke i ADAM en "Afstemningskonto".

Kort opsummeret bliver forskellen mellem Ydx og $Yd8x$:

$$\begin{aligned} Ydx - Yd8x = & Twen + 0.1 \cdot Yr_{qt} + Yr_{ne} - Yr_{qf} & (8) \\ & - Sdr_{per} - 0.1 \cdot (pipb \cdot fl_{pvb} + pipm \cdot fl_{pm2}) \end{aligned}$$

Eneste ny variabel er Sdr_{per} . Kilden til denne fremgår af bilag 2. Det foreslås at Sdr_{per} modelleres som en andel af Sdr , jf. bilag 5.

En opdeling af nettorenterne, $Tipp2$, i husholdningerne og selskabernes nettorenter kan være nyttig i anden sammenhæng. Husholdningernes nettorenter ekskl. imputerede renter, $Tipp3 - Timp$, som andel af $Tipp2$ er vist i bilag 5.

¹²For at undgå denne effekt på Ydx kan man evt. ændre i de eksogene hhv. $Tiov$ og $Siqne, Siqqt$.

Bilag 1

Overgang fra nationalregnskabets private sektor til ADAM variabler.

Transaktion	NR	ADAM	
Hjælpevariabler			
Bruttorestindkomst	Tabel 4.8(1)	<i>Yr-Yro</i>	
Lønninger og arbgb.	Tabel 4.8(2)	<i>Yw+Twen</i>	
Sociale overførsler <i>overf."</i>	Tabel 4.8(6)	<i>Ty</i>	<i>-"Andre</i>
Direkte skatter	Tabel 4.8(12)	<i>Sd</i>	
Faktiske bidrag	Tabel 4.8(13)	<i>Saso</i>	<i>+Sasf</i>
Imputerede bidrag	Tabel 4.8(14)	<i>Typri</i>	
Renter, netto <i>+ "Afstem.konto"</i>	Tabel 4.8(3)–(9)	<i>Tipn</i>	
Andre løb.overf., netto <i>overf." + "Rest"</i>	Tabel 4.8(7)–(15)	<i>–Sagb</i>	<i>+ "Arde</i>
Disponibel bruttoindkomst	Tabel 4.8(17)		<i>Ydp</i>

Hjælpevariabler

Kilde¹³*"Andre overf."*

SE NR Tabel 10(2)

Sasf

SE NR Tabel 2(2.9) (DØS variabel)

"Afstem.konto"

NR Tabel 4.51(2)

"Rest"

SE NR Tabel 2(8.3)–SE NR Tabel 2

afsn.2(11.2)

+Internationalt

samarbejde,netto (Internt arbejdsmateriale)

Den private sektors disponible indkomst *Ydp*, er defineret som:

$$Ydp = Yw + Twen - Typri + Ty + "Rest"$$

$$+ Yr - Yro$$

$$+ Tipn - "Afstemningskonto"$$

$$- (Sd + Saso + Sasf + Sagb)$$

Tal eksempel for 1988:

$$Ydp = 407106 + 261 - 7669 + 126956 - 4426$$

$$+ 210737 - 6419$$

$$- 3816 - 618$$

$$- (226248 + 9827 + 401 + 1195)$$

$$= 484441$$

¹³SE NR er SE Nationalregnskab, offentlige finanser og betalingsbalance (nærmere betegnet offentlige finanser); NR er Nationalregskabsstatistik (Årspublikation).

Bilag 2

Overgang fra nationalregnskabets husholdningssektor til ADAM variabler.

Transaktion	NR	ADAM	Hjælpevariabler
Bruttoestindkomst	Tabel 4.48(1)		<i>Yrp1</i>
Lønninger og arbg.	Tabel 4.48(2)	<i>Yw+Twen</i>	
Sociale overførsler	Tabel 4.48(6)	<i>Ty</i>	<i>-"Andre overf"+ "Soc.overf(fors)"</i>
Direkte skatter	Tabel 4.48(12)	<i>Sd-Sds-Sdr</i>	<i>+Sdrper</i>
Faktiske bidrag	Tabel 4.48(13)	<i>Saso</i>	<i>+Sasf+ "Faktiske bidrag(fors)"</i>
Imputerede bidrag	Tabel 4.48(14)	<i>Typri</i>	
Renter, netto	Tabel 4.48(3)		<i>Tipp</i>
Andre løb.overf.,netto	Tabel 4.48(7)-(15)		<i>"Andre løb.overf.,netto(h)"</i>
Disponibel bruttoindkomst	Tabel 4.48(17)		<i>Ydh</i>

Hjælpevariabler

Kilde

<i>Yrp1</i>	NR Tabel 4.48(1)
<i>"Andre overf"</i>	SE NR Tabel 10(2)
<i>"Soc.overf(fors)"</i>	NR Tabel 4.33(13)
<i>Sdrper</i>	Skatter og afg. Tabel 2.7(1.3.1.1) DØS variabel
<i>Sasf</i>	SE NR Tabel 2(2.9) DØS variabel
<i>"Faktiske bidrag(fors)"</i>	NR 4.33(6)
<i>Tipp</i>	NR 4.48(3)
<i>"Andre løb.overf.,netto(h)"</i>	NR 4.48(7)-(15) ¹⁴

$$\begin{aligned}
 Ydh = & Yw + Twen - Typri + Ty - "Andre overf" + "Soc.overf.(fors)" + "Andre løb.overf.,netto(h)" \\
 & + Yrp \\
 & + Tipp \\
 & - (Sd - Sds - Sdr + Sdrper + Saso + Sasf + "Faktiske bidrag(fors)")
 \end{aligned}$$

Tal eksempel for 1988:

$$\begin{aligned}
 Ydh = & 407106 + 261 - 7669 + 126956 - 5568 + 7497 + 1594 \\
 & + 11096 \\
 & - 34170 \\
 & - (226248 - 16570 - 11339 + 1505 + 9827 + 401 + 11848) \\
 = & 385183
 \end{aligned}$$

¹⁴For "Andre løb.overf., netto(h)" er indholdet ikke nærmere undersøgt. Formentlig vil variabelen kunne omskrives a la bilag 3.

Bilag 3

Andre løb.overf. i NRs private sektor.

Andre løb.overf., NR Tabel 4.8(7),(15), beregnes på flg. måde:

Andre løb.overf.(ind)=Private inst.+Andre overf.(ind)+(Løb. overf. fra udl-
Fra Fæ og Gr-(Int samarb i BB(ind)-Invest tilskud i S.92(ind)))

Andre løb.overf.(udg)=Andre overf.(udg)+Fra andre indl.+(Løb. overf. til udl-Til Fæ og Gr-(Int
samarb i BB(udg)-Invest tilskud i S.92(udg))

Tal eksempel 1988:

Andre løb.overf.(ind)=736+5568+(10505-5-(11232-257))=5829
Andre løb.overf.(udg)=1195+3576+(16225-2970-(12157-13))=5882

Indholdet i parenteser dækker over Internationalt samarbejde. Nogle af variablerne er allerede kendte. Andre overf.(udg) svarer til ADAM variabelen *Sagb* (gebyrer og bøder), Andre overf.(ind) svarer til hjælpevariabelen "Andre overf" (der indgår i ADAM variabelen *Ty*). Andre løb.overf. kan derfor alternativt opskrives på netto, på flg facon:

Andre løb.overf.,netto="Andre overf"-*Sagb*+"Rest"

Tal eksempel 1988:

Andre løb.overf.,netto=5568-1195-4426=-53

Hvor indholdet i "Rest" er summen af nettoindtægterne i Private inst. og Fra andre indl. og en Internationalt samarbejde,netto.

Kilder:

Private inst: SE NR Tabel 2(8.3)
Andre overf.(ind): SE NR Tabel 10(2)
Andre overf.(udg): SE NR Tabel 2 afsn.2 (7)
Fra andre indl.: SE NR Tabel 2 afsn.2 (11.2)
Løb. overf. til udl: NR Tabel 2.7 (6)+(7)+(8)
Løb. overf. fra udl: NR Tabel 2.7 (15)+(16)+(17)
Til Fæ. og Gr: Internt arbejdsmateriale, findes dog netto i NR Tabel 4.52(5)
Fra Fæ og Gr: do.
Int. samarb i BB(udg): Internt arbejdsmateriale
Int. samarb i BB(ind): do.
Invest tilskud i S.92(udg): do.
Invest tilskud i S.92(ind): do.

Bilag 4

Tabel 1. Nettoindbetalinger til Pensionskasser og forsikringselskaber (mio. kr.)

	NR	ADAM
1981	4311	7078
1982	3681	6086
1983	3796	4584
1984	3752	5421
1985	3913	8182
1986	3651	5189
1987	3914	3431
1988	4351	5420
1989	4197	4562
1990	5247	4784
1991	4785	6448

Tabel 2. Nettorente i Nationalbanken (mio. kr.)

	NR	ADAM
1981	2188	1972
1982	1843	1633
1983	2480	2263
1984	706	497
1985	1059	836
1986	1134	793
1987	4400	4081
1988	1568	1862
1989	732	448
1990	2694	2417
1991	5540	5253

Tabel 3. Nettorenter i Andre- Finansielle institutter (mio. kr.)

	NR
1981	3427
1982	3805
1983	4506
1984	5388
1985	6901
1986	8159
1987	7909
1988	7814
1989	6791
1990	5176
1991	4921

Kilde: tabel 1: NR. tabel 4.33(6)-(13), tabel 2: NR. tabel 4.18(3)-(9), tabel 3: NR. tabel 4.28(3)-4.28(9)

Bilag 5

Tabel 4. Nettoerter i Husholdninger (eksl. imputered renter) Tippi-Timp og Tippi2

	Tippi2	Tippi-Timp	(Tippi-Timp)/Tippi2
1981	-36841.10	-31544.00	0.86
1982	-41041.80	-35055.00	0.85
1983	-41395.60	-34410.00	0.83
1984	-45239.10	-39196.00	0.87
1985	-47105.10	-44314.00	0.94
1986	-60844.80	-51183.00	0.84
1987	-61448.00	-56866.00	0.93
1988	-65766.00	-57612.00	0.88
1989	-74971.00	-60528.00	0.81
1990	-78518.00	-62207.00	0.79
1991	-76747.00	-64502.00	0.84

Tabel 5. Realrenteafgift i Husholdninger, Sdrper og Sdr

	Sdrper	Sdr	Sdrper/Sdr
1981	0.00	0.00	-
1982	0.00	0.00	-
1983	900.00	2777.00	0.32
1984	179.00	3195.00	0.06
1985	754.00	5245.00	0.14
1986	1090.00	7320.00	0.15
1987	1355.00	10198.00	0.13
1988	1505.00	11339.00	0.13
1989	1590.00	12301.00	0.13
1990	1301.00	9772.00	0.13
1991	1400.00	9590.00	0.15

Kilde: tabel 4: NR. tabel 4.48(3), tabel 5: Skatter og afgifter tabel 2.7(1.3.1.1)